

Събития и дати в живота на Петър Берон

Роден в София на 14 март 1940 г. в семейството на Мара и Кирил Берон. Родът му по бащина линия включва г-р Петър Берон (брат на неговия прапрадядо Христо Хаджиберович), почетния член на БАН Стефан Русков Берон и действителните членове на БАН г-р Васил Хаджистоянов - Берон и неговия син проф. Богомил Берон. Дядо му по майчина линия е генерал Владимир Стоянов, началник щаба на българската войска.

1951 - 1953. Член и председател на Кръжока по зоология в Двореца на пионерите в София. С Клуба на пътешествениците пътува из Средна гора и Пирин, където под ръководството на доц. Ангел Ангелов за пръв път събира насекоми и други обитатели на високата планина.

Септември 1954. Заедно със започването на гимназиалното си образование е поканен от проф. Г. Паспалев и Мария Паспалева за слушател в студентския кръжок към Катедрата по зоология на гръбначните животни. Членува в този кръжок до 1963 г., като през последните години е негов председател.

Май 1955. За пръв път посещава пещери (първата му пещера е Свинската дупка край гара Лакатник).

1956. Публикува в сп. Природа и знание първата си научно-популярна статия.

1957. Постъпва студент в Биолого-геолого-географския факултет на Софийския университет. Завършва през 1963 г. с отличен успех и дипломна работа върху прилепите към Катедрата по зоология на гръбначните животни.

1958. Публикува в сп. Природа първата си научна статия върху миграциите при прилепите. Създава (заедно със свои колеги) Младежкия зоологически кръжок към Зоологическата градина. Взима участие в основаването на пещерния клуб "Академик" и на Комитета за пещерен туризъм към БТС, с което се възстановява организираното пещерно движение в България (по инициатива на П. Трантеев).

1962. Публикува (заедно с В. Георгиев) във Франция монография върху пещерната фауна на България; сключва брак с Кинка Дамянова (31 юли). На 30 ноември 1966 г. се ражда синът им Владимир.

1963. На 16 юли е назначен от проф. Паспалев за специалист - биолог в Института по зоология при БАН (секция "Гръбначни животни"). По-късно

преминава в секция "Паразитология", а след това - в секция "Таксономия, фаунистика и зоогеография" и в секция "Музей". За пръв път пътува в чужбина (обиколка на Румъния по покана на Института по спелеология. Посещава редица пещери и за пръв път донеся научен материал от чужбина за колекциите на музея.

1964. Взема участие в Международната конференция по карста в Бърно (Чехословакия). Посещава пещери и научни институти в Чехословакия, Унгария и Югославия, запознава се с класическия карст. Публикува (заедно с Мария Колебинова) първата си работа върху акарите (за сем. *Spinturnicidae* от България и Румъния).

Октомври 1964 - 1966. Военна служба (зенитна артилерия).

1967. С получената през 1962 г. френска стипендия и по покана на проф. Вандел заминава за специализация в Подземната лаборатория в Мулис, Франция. В продължение на 6 месеца изследва пещерите на Пиренеите, Корсика, посещава Сицилия и много музеи и научни институти във Франция, Италия и Гърция. Става 21-ят българин, изкачил се на Монблан в Алпите (4807 m). На връщане изследва пещери на о. Крит. Въз основа на материалите от това пътуване са описани много нови таксони от различни групи, главно пещерни животни. Публикува (с В. Георгиев) допълнение към Пещерната фауна на България.

1969. С конкурс по зоогеография става научен сътрудник в Института по зоология. Участва в първата голяма българска спелеологична експедиция в пропастта Берже, Франция, като достига 1122 m (тогавашен световен рекорд по дълбочина). Става първият българин, преминал 1000-та метра дълбочина под земята, за пръв път се запознава със съвременните средства на спускането в пропасти. За този успех получава медал Спортна слава I ст. На връщане посещава проф. Мах Веигер във Виенския музей.

От есента на **1970** до пролетта на **1971** е на специализация по акарология в Института по паразитология в Прага. Изследва акарите по прилепите в Чехословакия и ГДР и публикува статия за тях.

1971. Заедно с Владимир Бешков пътува с мотоциклет из Турция. Посещават пещери и се изкачват на връх Ерджияс (3916 m).

1972. От 23 октомври до 23 декември извършва, заедно с Вл. Бешков и Таню Мичев, пътуване в Турция, Ирак, Иран, Сирия и Ливан. Изкачват се на върховете Демавенг и Сюпхан, посещават пещери и събират научен материал. Публикува във Франция книга върху пещерната фауна на остров Корсика и второто допълнение към Пещерната фауна на България.

1973. Публикува Каталог на акарите - паразити и коменсали по бозайниците в България.

1974. Заедно с Вл. Бешков пътува из Гърция (вкл. островите Крит, Тинос и Санторин), събират многобройни пещерни и други животни (както и

високопланинска фауна от Олимп). Въз основа на този материал са описани много нови таксони.

1975. За пръв път се запознава с природата на тропиците. Като биолог в голяма английска спелеологична експедиция прекарва 5 месеца в Папуа Нова Гвинея, като изследва многобройни новооткрити пещери в Нова Гвинея, Нова Ирландия и Нова Британия. Експедицията работи в напълно неизследвани области и открива Селминум тем - най-дългата (тогава) пещера в Южното полукълбо. От събраните заедно с Ф. Чапман материали са описани много нови таксони, много други очакват описание. Типусите и останалият материал са депозирани в колекциите на Националния природонаучен музей при БАН. Установени са нови закономерности във формирането на пещерната фауна в тропиците. П. Берон се изкачва сам на най-високия връх на Папуа Нова Гвинея - Маунт Вилхелм (4694 m) и изследва високопланинската фауна в района на върха.

1976 - 1979. Работи в Нигерия като управител на резервата Пай Ривър и зам. Началник на Службата по охрана на природата в щата Плато. Пътува много из Нигерия и съседните страни, посещава езерото Чаг, изкачва се на връх Фако в планината Камерун (4090 m), пътува из Того, Бенин, по река Конго, в Екваториална Гвинея, Сенегал, Канарските острови, Египет, Холандия, Германия и др. страни. Донася в София обилен материал от различни групи африкански животни. На връщане посещава, заедно със съпругата си и на собствени разноски, Бразилия, Перу и Боливия. Прекарва известно време във високопланинската среда на Кордилиера Бланка и край езерото Титикака, а също така в Института за изследване на Амазония в град Манаус. През 1978 г. е избран (в негово отсъствие) за старши научен сътрудник.

1979. Назначен в Националния природонаучен музей при БАН, където завежда секция Зоология.

1980. Участва в организирането и провеждането на Европейската спелеологична конференция в София (22-28 септември). Ръководи секция Биоспелеология. През ноември участва в конгреса на Асоциацията за научно изследване на Средиземно море в град Каляри (Сардиния) и изследва 4 пещери на острова.

1981. През март участва в Първия международен симпозиум по изучаването на прилепите в Бон. Запознава се с Института и Музей "Александър Кьониг". От 7 до 12 септември участва във Втория конгрес по фауна и зоогеография в Гърция. Посещава островите Наксос и Ираклиа. Пътува в Индия и Непал. Събира научен материал в района на езерата Гозаинкунда (4600 m) и в Ладак. През ноември-декември е главен ръководител на Българо-кубинската експедиция в Пинар дел Рио (Куба) - първата българска спелеологична експедиция извън Европа. В продължение на един месец пещерняците изследват огромната

система Гран Каверна Фуентес и редица други пещери и тяхната фауна.

1981 - 1982. От 18 декември 1981 до 17 февруари 1982 посещава Мексико, където събира научен материал в пещерите на Чианас, Юкатан и Тамаулипас. Изследва високопланинската фауна в най-високите части на вулканите Орисаба (5700 m), Попокапетл (5492 m) и Невадо де Толука (4704 m). През февруари - март 1982 отново е в Куба като гост на Кубинската академия на науките. Изследва пещери край Хавана и в Сиера Маестра, както и най-високите части на планината (Туркино). От 4 август до 1 септември 1982 пребивава в Северна Корея. Заедно с Алекси Попов проучват фауната на пл. Къмгансан и други райони. Годината завършва с пътуване в Гърция от 17 до 29 декември (заедно със Стоице Андреев), изследват пещери край Кавала и на островите Тасос, Саламин, Парос и Антипарос.

1983. От 16 юни до 3 октомври е главен ръководител на самостоятелната експедиция на НПМ в Мозамбик "Кабо Делгадо - 84". На връщане, заедно с Вл. Беишов, посещават Зимбабве, Замбия, Танзания и Гърция, изкачват се на връх Ухуру (5895 m) в пл. Килиманджаро и донасят обилен материал.

1984. От 20 април до 23 май пътува в Гърция, изкачва се на най-високия връх на Крит Агиос Ставрос в масива Псилоритис и изследва пещери на остров Китнос и в Западна Тракия. Като научен ръководител на експедицията на 9-во "Академик" работи в Непалските Хималаи. Посещава районите на Анапурна и Лангтанг. На връщане, заедно със Стоице Андреев, събират изобилен материал в Бирма, Тайланд и Шри Ланка.

1985. Избран за председател на Българската федерация по спелеология.

1986. Служебна командировка в Афганистан (3 седмици в Кабул). Поради войната няма възможност да пътува другаде, но събира материал в и край Кабул до 2300 m. От 1 август до 15 септември е в Испания. Взима участие в Международен конгрес по спелеология в Барселона (Испания), където е избран за член на бюрото на Международния съюз по спелеология. След конгреса се включва в българската експедиция до пропастта Бу - 56 в Пиренеите (спуска се в пропастта до 800 m). Проучва фауната по най-високите върхове (Ането в Пиренеите и Муласен в Сиера Невада), както и пещери на остров Майорка.

1987. От 19 април до 19 май пътува из Гърция, вкл. островите Китира, Родос, Калимнос, Саламин, Китнос, Хиос, Западна Тракия и др. Заедно с Алекси Попов за втори път пребивават в Северна Корея (31 май - 14 юни). Посещава Китай като гост на Academia sinica (15 юни - 29 юни). От 14 септември до 25 ноември е ръководител на научната група на втората хималайска експедиция на 9-во "Академик" в Непал "Ама Даблам - 87". Изследва фауната в районите около Еверест, Ама Даблам и Анапурна. На връщане за кратко събира материал в Индия, Дубай и Кувейт.

1988. От 23 юни до 4 юли със съпругата си пребивава в Армения. Изследва Мечата пещера и се изкачва на връх Арагац (4090 m) - най-гългата пещера и най-високият връх в републиката.

1988 - 1989. От 21 декември 1988 до 1 февруари ръководи българо-китайска пещерна експедиция в Юннан (Южен Китай). Откриват много нови пещери и събират ценни материали в неизследвана област. На връщане за кратко пребивават в Индия и Непал.

1989. От 19 февруари до 27 март е главен ръководител на българска спелеологична експедиция във Виетнам. Експедицията извършва първите проучвания на пещерите и пещерната фауна на тази страна. От 29 юли до 13 август посещава Зимбабве (с Г. Пантелеев) и Ботсвана (сам). Запознава се за кратко с пустинята Калахари и изследва пещерите Синое в Зимбабве. От 19 август до 19 октомври пътува (заедно с Тодор Григоров) из Китайски Каракорум. Извършват преход от Кашгар до подножието на връх К 2, събира уникален материал по трансект от 1500 до 4800 m в затворената до 1980 г. за чужденци Синциан-Уйгурска автономна област. На връщане продължава сам пътуването в Юннан, Гулин, Гуанчжоу, Шанхай и на остров Хайнан. От събраните материали досега са описани много нови видове.

През април **1989 г.** взема участие в учредяването на сдружение "Екогласност". Избран е за председател на Контролния съвет, а по-късно и за секретар на сдружението. На 7 декември 1989 г. става един от съучредителите на Съюза на демократичните сили. При учредяването е избран за секретар на СДС.

1990. През март пътува (заедно с Ж. Желев, О. Пишев и Ст. Тафров) в САЩ, Великобритания, Франция, Чехословакия и Полша. Срещат се с Дан Куейл, Роберт Доул, Бжежински, Бейкър, Маргарет Тачер, Жак Ширак, Жискар д'Естен, Ярузелски, Мазовиецки, Валенса, Хавел и др. политици. Участва в Кръглата маса и в изборите за Велико народно събрание. Избран е за нар. представител от Врачански избирателен район. Във ВНС е член на комисиите за изработване на Конституцията, по външните работи и по околната среда. Взима участие в написването на Конституцията, вносител е на Закона за БАН и по негово предложение страната е преименувана в Република България. След избирането на Ж. Желев за президент е избран за Председател на НКС на СДС и на Парламентарния съюз на СДС (3 август). На 6 декември подава оставка от тези постове.

1991. На 12 юли подписва Конституцията на Република България. След разпускането на ВНС (октомври) се завръща на работа в Музея. Като народен представител посещава Англия, Германия, Белгия, Франция, Швейцария, Израел, Япония, Португалия. На 8 септември 1990 г. се изкачва на Фуджияма (3776 m).

1992. През април посещава Канада за участие във форума Глоб - 92 във Ванкувър и за запознаване с Роял Онтарิโอ Музеум в Торонто. От до е в

САЩ за участие в годишната среща на американските спелеолози в Индиана. Запознава се с Лабораторията по акарология в Колъмбъс (Охайо) и с природонаучните музеи в Чикаго, Ню Йорк и Вашингтон. Изследва 4 пещери в Индиана.

1993. През януари посещава Вашингтон и Ню Йорк на заседание на REC. От 15 февруари до 17 март пътува (заедно с Вл. Бешков) в Кения и Уганда, изкачват се на връх Маргарита в пл. Рувензори (5119 m), събират материал в планината Елгон, в пещерите на Маунт Сусва и в други райони. От 17 май до 14 юни е научен ръководител на експедицията на Българската федерация по спелеология в Албания. Заедно с Т. Иванова и Боян Петров проучват пещерната и планинската фауна на Северна и Средна Албания, откриват нови видове и родове пещерни животни. Изкачва се на връх Радоима в Североалбанските Алпи (Алпет) и събира интересен материал по върха (2569 m). От 2 до 16 юли, заедно с Трифон Даалиев, взима участие в пещерна експедиция в планината Тавър (Турция) на клуба БУМАК към университета в Истанбул и прекарват един ден на остров Имроз. Заедно със съпругата си посещава Китай като делегат на конгрес по спелеология в Пекин. Преизбран е за член на Бюрото на Международния спелеологичен съюз. Връщат се с влак от Пекин до София, като по пътя остават 4 дни в Монголия. На 15 декември е избран за директор на НПП при БАН.

1994. От 4 май до 7 юли, заедно с Вл. Бешков и съпругата си, пътуват из Индонезия, Малайзия и Сингапур (островите Ява, Суматра, Бал, Нуса Пенуга, Ломбок, Нюас, Сумба, Сумбава, Флорес, Комодо и Тимор), изкачват се на вулканите Къринчи (3805 m) на о. Суматра и Рънджани (3726 m) на о. Ломбок, изследват много пещери и тяхната фауна и донесят обилен материал. От 30 септември до 8 октомври за втори път е в Албания с експедиция на БФС, този път в района на Преспанското езеро. На връщане остават 2 дни в Македония. Публикувана е новата му монография върху пещерната фауна на България.

1995. Отново пътува в Индонезия и Малайзия заедно със съпругата си, Трифон Даалиев и Теодора Иванова. Посещават много пещери и планини на Ява, Суматра, Борнео, Сулавеси, работят във влажнотропичната гора на рядко посещаваните острови Сиберут край Суматра и Нукуан край Борнео. Изкачват се до най-високата точка (пик Лоу, 4101 m) в планината Кинабалу на остров Борнео (щата Сабах) и се запознават с тропичната висопланинска среда в района на върха. Публикувана е книгата му "Далечни върхове" с описания на пътуванията из високите планини на света (Университ. издателство).

1996. Присъства на конгрес в Либия, като събира и научен материал по крайбрежието, както и на островите Малта и Гозо. Посещава 2 пещери на о. Гозо. От 5 до 9 август участва в годишната среща на американските пещерници в Салем, Колорадо. Изкачване на връх Елбърд (4399 m) - най-високият връх на Скалистите планини.

1997. Делегат на 12 Международен конгрес по спелеология в Ла Шо де Фон, Швейцария. Запознава се с Женевския природонаучен музей. Работи по фауната на националните паркове Рила и Централен Балкан.

1999. На 26.07.1999 г. е преизбран за директор на НПМ при БАН (в сила от 03.08.1999 за 4 години). От 13 до 17 май участва в симпозиума "Изолирани екосистеми в тропиците" в Бон с доклад на тема "Non-insect Arthropoda (Isopoda, Arachnida and Muriaroda) on the high mountains of tropical Africa". Излизат от печат обобщителна работа за високотланинската фауна в България и статия в сборника доклади в Бон. През декември взема участие в международен конгрес в Триполи (Либия) с доклад на тема "Глобализъм и суверенитет".

2000. Каквото дал Господ!

Горната (непълна) хронология е съставена от П. Берон към 14 март 2000 г. На своята 60-годишнина авторът желае да отплати дължимото признание и благодарност на своите учители, приятели и колеги, на доц. Ангел Ангелов и проф. Г. Паспалев, които го "изстреляха" в зоологията, на акад. Иван Бурещ, Николай Боев, Петър Трантеев, Васил Георгиев, Владимир Бешков и всички, които спомогнаха да се оформи като зоолог и като личност. На всички, с които десетки години носи раниците по пътеките на пет континента и виси на едно въже в пропастите на света, с които дискутира научни и житейски въпроси. И галеч не на последно място на родителите си и на съпругата си, които вече много години търпят неговото отсъствие и присъствие.